

Valtatie 9 parantaminen välillä Käpykangas-Orivesi, tiesuunnitelma, Kangasala ja Orivesi

Tekninen lautakunta 08.12.2022 § 101
515/10.03.01.01/2022

Valmistelija

Tekninen johtaja Matti Vesava

Pirkanmaan ELY-keskus laatii parhaillaan tiesuunnitelmaa ” valtatie 9 parantaminen välillä Käpykangas-Orivesi, Kangasala, Orivesi ” Suunnitelmassa valtatie 9 muutetaan koko suunnittelupituudeltaan nelikaistaiseksi ja keskikaiteelliseksi moottoriliikennetieksi. Moottoriliikennetiellä hidas- ja suojaamaton liikenne (jalankulku, pyöräily, mopot, mopoautot, traktorit yms.) on kielletty.

Nykyohjeistuksen mukaan moottoriliikennetien rinnakkaistien tulee olla maantietasoinen yhteys. Pirkanmaan ELY-keskus kävi vuonna 2022 tämän suunnitelmavälin rinnakkaistiejärjestelyistä neuvottelun Väyläviraston kanssa. Väyläviraston linjauksen mukaan, rinnakkaistienä tulee hyödyntää nykyistä maantieverkostoa. Yliskylän ja Oriveden eritasoliittymän rinnakkaistienä toimii yhteys maantie 3241 (Yliskyläntie) ja kantatie 58 (Orivedentie) kautta.

Väyläviraston linjauksen mukaan Yliskylän ja Oriveden eritasoliittymän välissä sijaitsevalle liikenneasemalle (Oritupa) ei toteuteta erikseen rinnakkaista maantieyhteyttä. Näin ollen, mikäli Orituvalle halutaan pääsy myös hitaan- ja suojaamattoman liikenteen kulkumuodoilla, tulisi Orituvalle suunnitella katuyhteys ja Pirkanmaan ELY-keskuksen mielestä, jos katuyhteys Orituvalle tehdään, se siirtyy Oriveden kaupungin hoitoon ja ylläpidettäväksi. Lisäksi Pirkanmaan ELY-keskus katsoo, että yksityistienä yhteys ei toimi, koska yksityisteille ei voida ohjata / opastaa yleistä liikennettä eikä yksityistiekunnilla ole esim. talvikunnossapitovelvoitteita.

Pirkanmaan ELY-keskus pyytää Oriveden kaupungilta lausuntoa siitä, suunnitellaanko VT 9:n tiesuunnitelman yhteydessä Orituvalle katuyhteys ja mikäli suunnitellaan, niin mistä katuyhteys kulkisi ja mille käyttäjäryhmille / kulkumuodoille se olisi tarkoitettu. Pirkanmaan ELY-keskuksen mukaan lähtökohtaisesti uuden katuyhteyden rakentamiskustannukset kuuluvat Oriveden kaupungille, mutta mikäli katuyhteys hyödyntää tiesuunnitelmassa esitettäviä uusia yksityistielinjauksia (katuyhteys korvaa yksityisteitä), on kustannuksia mahdollista jakaa valtion ja Oriveden kaupungin kesken.

Lausuntoa Pirkanmaan ELY-keskus pyytää 30.11.2022 mennessä, mutta tekninen johtaja on pyytänyt lausunnonle lisäaikaa siten, että lausunnon viimeinen antamispäivä olisi 31.12.2022, jotta tekninen lautakunta ja kaupunginhallitus voisivat asian käsitellä. Pirkanmaan ELY-keskus on hyväksynyt lausunnon antamisen lisäaikahakemuksen 28.11.2022.

Oriveden kaupungin kannalta olisi erittäin tärkeitä, että hitaan- ja suojaamattoman liikenteen yhteys Orituvalle järjestetään, koska Orituvalla käy mm. paljon nuoria työntekijöitä töissä ja muutenkin sinne pääsy olisi turvallista ja joustavaa. Lisäksi kaupungille olisi tärkeitä saada varsinkin uusia teollisuustontteja hyviltä rakentamiskoilta VT 9:n läheisyydestä. Orituvan alue ja siitä Oriveden keskustaan päin olevat alueet ovat uuden teollisuuden näkyvyydenkin kannalta hyviä paikkoja ja siksi yhteyden saaminen niille Orituvan tulevan eritasoliittymän kautta hyvin mahdollista toteuttaa.

Esittelijä Tekninen johtaja Matti Vesava

Päätösehdotus Tekninen lautakunta päättää esittää kaupunginhallitukselle, että Oriveden kaupungin lausuntona Pirkanmaan ELY-keskukselle esitetään seuraavaa:

- 1) Rinnakkaistieyhteys Orituvalle tehdään siten, että Pirkanmaan ELY-keskus ja Oriveden kaupunki suunnittelevat ja toteuttavat yhdessä yhteyden siten, että Orituvalta Orivedelle päin VT 9:n oikealle puolelle rakennetaan tie ensin katuna niin pitkälle, että alueelle kaavoituksen kautta suunniteltava teollisuus- ja mahdollisesti asuinalue voidaan sinne toteuttaa.
- 2) Rinnakkaistieyhteys suunniteltavan kadun päästä suunnitellaan ja toteutetaan Hankaloilontien päähän siten, että se on tarkoitettu vain hitaalle- ja suojaamattomalle liikenteelle.
- 3) Alueelle tehdään myös vesi- ja viemärijohtojen suunnitelmat.
- 4) Kun yllä olevat väylät on rakennettu, ne siirtyvät kokonaisuudessaan Oriveden kaupungin omistukseen, hoitoon ja ylläpidettäviksi.

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginhallitus 12.12.2022 § 258

Valmistelija Talous- ja hallintojohtaja Marjatta Lilja

Esittelijä Kaupunginjohtaja Juha Kuusisto

Päätösehdotus Koska tekninen lautakunta käsittelee asian kokouksessaan 8.12.2022, annetaan lautakunnan esitykseen perustuva kaupunginjohtajan päätösehdotus vasta kaupunginhallituksen kokouksessa.

Kaupunginjohtajan kokouksessa tekemä päätösehdotus:

Oriveden kaupunki esittää lausuntonaan Pirkanmaan ELY-keskukselle seuraavaa:

- 1) Rinnakkaistieyhteys Orituvalle tehdään siten, että Pirkanmaan ELY-keskus ja Oriveden kaupunki suunnittelevat ja toteuttavat yhdessä yhteyden siten, että Orituvalta Orivedelle päin VT 9:n oikealle puolelle rakennetaan tie ensin katuna niin pitkälle, että alueelle kaavoituksen kautta suunniteltava teollisuus- ja mahdollisesti asuinalue voidaan sinne toteuttaa.

Kokouksessa käydyn keskustelun perusteella kaupunginjohtaja esittää kohdan 2 osalta seuraavasti:

- 2) Rinnakkaistieyhteys suunniteltavan kadun päästä suunnitellaan ja toteutetaan joko uutena tieyhteytenä Uotilantieltä Mattilanniityn kautta kohti VT 9-tietä tai Hankaloilontien päähän siten, että se on tarkoitettu vain hitaalle- ja suojaamattomalle liikenteelle.
- 3) Alueelle tehdään myös vesi- ja viemärijohtojen suunnitelmat.
- 4) Kun yllä olevat väylät on rakennettu, ne siirtyvät kokonaisuudessaan Oriveden kaupungin omistukseen, hoitoon ja ylläpidettäviksi.

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.

Merkittiin, että tekninen johtaja Matti Vesava oli asiantuntijana paikalla asian käsittelyn aikana.

Maankäyttö- ja kaavatoimikunta 22.02.2023 § 13

Valmistelija Kaupunginjohtaja Juha Kuusisto

Maankäyttö- ja kaavatoimikunta käsitteli kokouksessaan 22.02.2023 kaavoituskatsausta. Käsittelyn yhteydessä tuli esille maankäyttö- ja kaavatoimikunnan tehtäväalueelle kuuluva asia koskien rinnakkaistieyhteyttä Oriveden keskusta-Oritupa. Asia on mainittu kaavoituskatsauksessa seuraavasti: *”Osana laajempaa valtatie 9 Alasjärvi-Orivesi-parantamishanketta Käpykankaan ja Oriveden välille laaditaan tiesuunnitelma. Hanke on käynnistynyt vuonna 2021. Oritupa-Orivesi rinnakkaistietä suunnitellaan vt 9 eteläpuolelle. Tien toteuttaminen vaatii tieyhteyden osoittamisen asemakaavalla tai yksityistien perustamisen.”*

Asiassa tulevat antamaan lausunnon myös ympäristölautakunta ja tekninen lautakunta. Kaupungin lausunnon antaa kaupunginhallitus ottaen huomioon maankäyttö- ja kaavatoimikunnan, ympäristölautakunnan ja teknisen lautakunnan lausunnot.

Esittelijä Kaupunginjohtaja Juha Kuusisto

Päätösehdotus Maankäyttö- ja kaavatoimikunta päättää

1. ottaa käsittelyyn lausunnon antamista varten kaupunginhallituksessa 12.12.2022 käsitellyn asian ”Valtatie 9 parantaminen välillä Käpykangas-Orivesi, tiesuunnitelma, Kangasala ja Orivesi”.

2. keskustella rinnakkaistielinjavaihtoehdoista, jotka olivat kaupunginhallituksessa 12.12.2022 esillä seuraavasti:

”Rinnakkaistieyhteys suunniteltavan kadun päästä suunnitellaan ja toteutetaan joko uutena tieyhteytenä Uotilantieltä Mattilanniityn kautta kohti VT 9-tietä tai Hankaloilontien päähän siten, että se on tarkoitettu vain hitaalle- ja suojaamattomalle liikenteelle.”

Päätös Maankäyttö- ja kaavatoimikunta päätti ottaa käsittelyyn lausunnon antamista varten kaupunginhallituksessa 12.12.2022 käsitellyn asian ”Valtatie 9 parantaminen välillä Käpykangas-Orivesi, tiesuunnitelma, Kangasala ja Orivesi”.

Kokouksessa käydyin keskustelun perusteella maankäyttö- ja kaavatoimikunta antoi seuraavan lausunnon jatkokäsittelyä varten:

Maankäyttö- ja kaavatoimikunta katsoi, että uuden tieyhteyden rakentaminen Uotilantieltä Mattilanniityn kautta kohti VT 9-tietä ei ole perusteltu eikä tarkoituksenmukainen vaihtoehto seuraavista syistä:
- tieyhteys Uotilantieltä VT 9-tielle on poistettu asemakaavasta kahdessa vaiheessa. Ensimmäinen osa vuonna 2009 Hankaloilontien eteläpuolen asemakaavoituksen yhteydessä ja toinen osa vuonna 2022 Mattilanniityn asemakaavoituksen yhteydessä.

- tieyhteyden Uotilantie-VT 9 poistamisen keskeinen peruste oli, että saadaan kaupungin keskustan läheisyyteen viihtyisiä asuinalueita; Moision alue, Hakamäen alue ja Mattilanniitty.
- mikäli tieyhteys nyt osoitettaisiin Uotilantieltä VT 9-tielle, olisi se vastoin voimassa olevaa asemakaavaa ja olisi vastoin hyvän ja pitkäjänteisen maankäytön suunnittelun periaatteita.
- yhdystien rakentaminen asemakaavassa lähivirkistysalueeksi osoitetun alueen läpi ei ole tarkoituksenmukaista.

Kaupunginhallituksessa esillä olleista vaihtoehdoista maankäyttö- ja kaavatoimikunta puoltaa tieyhteyttä Hankaloilontie-VT 9. Olemassa olevan kaupunkirakenteen vuoksi tieyhteyden osoittaminen Hankaloilontien kautta on selkeintä ja tarkoituksenmukaisinta. Hankaloilontien asemakaavassa katualue mahdollistaa ajoneuvoväylän sekä kevyen liikenteen väylän rakentamisen.

Merkittiin pöytäkirjaan, että maankäyttö- ja kaavatoimikunnan varapuheenjohtaja Jyrki Kallio poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn aikana kello 18.04.

Pöytäkirja tämän pykälän osalta tarkastettiin kokouksessa.

Ympäristölautakunta 14.03.2023 § 26
515/10.03.01.01/2022

Valmistelija

Kaavasuunnittelija Tea Jylhä

Kaupungin ja ELY-keskuksen edustajat ovat neuvotelleet valtatie 9 parantamisen tiesuunnitelmista ja Oriveden keskustan ja Orituvan välisen rinnakkaistieyhteyden toteuttamisesta. ELY-keskus ei ole ottanut kantaa rinnakkaisyhteyden tarkkaan sijaintiin tai sen vaihtoehtoihin vaan pyytänyt kaupunkia esittämään yhteydelle linjauksen, joka esitetään tiesuunnitelmassa.

Teknisen lautakunnan esityksen mukaan rinnakkaistieyhteys Orituvalta suunnitellaan ja toteutetaan Hankaloilontien päähän siten, että keskustan pääns osuus on tarkoitettu vain hitaalle- ja suojaamattomalle liikenteelle. Kaupunginhallitus kuitenkin nosti esiin vaihtoehdon toteuttaa yhteys Uotilantien kautta Hankaloilontien sijaan.

Pirkanmaan ELY-keskuksen mukaan lähtökohtaisesti uuden tieyhteyden rakentamiskustannukset kuuluvat Oriveden kaupungille, mutta mikäli se hyödyntää tiesuunnitelmassa esitettäviä uusia yksityistielinjauksia (katuyhteys korvaa yksityisteitä), on kustannuksia mahdollista jakaa valtion ja Oriveden kaupungin kesken. Mikäli kaupunki ei esitä rinnakkaistien yhteystarvetta, ELY-keskus toteuttaa yksityistien Hankaloilontien ja Orituvan eritasoliittymän välille palvelemaan niitä kiinteistöjä, joiden pääsy valtatielle estyy valtatie parantamisen seurauksena.

Hankaloilontietä hyödyntävän tieyhteyden osalta ELY-keskus on jo tehnyt luontoselvityksiä, joita tarkennetaan tämän kevään ja kesän kuluessa. Tieyhteyden toteuttamiselle ei ole luontoselvityksessä ilmennyt estettä, mutta vasta keväällä tehtävän liito-oravaselvityksen perusteella voidaan suunnitella mahdollisen linjauksen tarkempaa sijaintia maastossa. Mikäli rinnakkaistieyhteyttä suunnitellaan Uotilantien kautta esimerkiksi Mattilanniityntietä pitkin, kaupungin on tilattava kaavoittamattomalle osalle

luontoselvitys. Aiempien alueelle tehtyjen selvitysten mukaan Uotilantien päässä ja Mattilanniityn länsipuolella on rakentamista rajoittavia luontoarvoja ja alueella on laajemminkin liito-oravia.

Yli 40 vuotta sitten Oriveden keskustan ja Orituvan välille on suunniteltu suoraa tielinjausta ja vuonna 1981 Uotilantien ja kantatien 58 risteyksestä länteen kaavoitettiin liikennealue sitä varten. Tieyhteys kuitenkin poistettiin 2000-luvulla valtion tiesuunnitelmista ja kaupunkikin kaavoitti suunnitellun yhteyden päälle asuinaluetta. Kantatien 58 länsipuolisia asuinalueita ja niiden katuja ei ole suunniteltu viikkaalle läpiajoliikenteelle, joten rakentuneiden alueiden läpi ole mahdollista toteuttaa ainakaan maantietasoista yhteyttä keskustan ja Orituvan välille. Sekä Hankaloilontielle että Uotilantiella on suoria tonttiliittymiä, joita ei ole mahdollista siirtää muualle.

Hankaloilontie on kapea eikä siinä ole erillistä kevyen liikenteen väylää. Nykyisellään sinne ei ole hyvä osoittaa lisää liikennettä. Voimassa olevassa asemakaavassa Hankaloilontien katualue on 10 m leveä, mutta kaupunki ei omista katualuetta kokonaan. Kaupungin on mahdollista lunastaa kaavan mukainen katualue ja leventää tietä, jolloin liikenneturvallisuutta ja -olosuhteita pystytään merkittävästi parantamaan.

Alueiden käytön suunnittelun tavoitteina (MRL 5 §) on edistää mm. turvallisen, terveellisen ja viihtyisän elin- ja toimintaympäristön luomista, yhdyskuntarakenteen ja alueiden käytön taloudellisuutta, luonnonarvojen säilymistä, yhdyskuntarakentamisen taloudellisuutta sekä liikenteen tarkoituksenmukaista järjestämistä sekä erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen toimintaedellytyksiä. Näihin tavoitteisiin peilaten tarkoituksenmukaisinta on suunnitella liikenneyhteys, joka ei vaikeuta luonnonarvojen säilymistä, joka on mahdollista toteuttaa mahdollisimman taloudellisesti ja joka palvelee sekä kaupungin että valtion tavoitteita aiheuttamatta kohtuutonta haittaa maanomistajille.

Esittelijä	Puheenjohtaja
Päätösehdotus	Kaupunginhallituksessa esillä olleista vaihtoehdoista ympäristölautakunta puoltaa tieyhteyttä Hankaloilontie-VT 9. Olemassa olevan kaupunkirakenteen, ympäristöarvojen sekä taloudellisuuden vuoksi tieyhteyden osoittaminen Hankaloilontien kautta on selkeintä ja tarkoituksenmukaisinta.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin. Merkittiin pöytäkirjaan, että kaavasuunnittelija Tea Jylhä oli asiantuntijana paikalla asian käsittelyn aikana.
